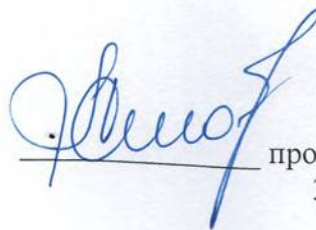

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Історичний факультет

Кафедра соціальних і правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
проф. Л.С. Шачковська
30 серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВВ 1.04 «ОСНОВИ ДЕМОКРАТІЇ»

Галузь знань: 08 Право
Спеціальність: 081 Право
Освітня програма: Право

Умань – 2021

Робоча програма з дисципліни «Основи демократії» для студентів спеціальності: 081 Право

Розробник: кандидат політичних наук, доцент Шачковська Л. С.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальних і правових дисциплін
Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Завідувач кафедри

проф. Шачковська Л.С.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії
історичного факультету

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Голова науково-методичної
комісії історичного факультету

проф. Священко З.В.

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Вибіркова	Вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	Українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4/120	4/120
Курс	2	2
Семестр	4	4
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, у тому числі:	120	120
Аудиторні:	40	10
Лекційні	20	6
Семінарські / Практичні	20	4
Лабораторні	–	–
Самостійна робота	70	100
Індивідуальні завдання	–	–
Форма семестрового контролю	Залік	Залік

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Основи демократії» є отримання студентами базових теоретичних знань про базові поняття науки, виникнення і розвиток демократії та її інститутів, форми і традиції, формування на їх основі політичної культури, як важливої складової частини гуманітарної підготовки майбутніх фахівців.

Завдання дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми є досягнення наступних компетентностей:

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та потреби його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця в загальній системі знань про природу й суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій.

Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі в суспільстві.

Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

Повага до честі й гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Знання і розуміння основ права Європейського союзу.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмними результатами вивчення дисципліни «Основи демократії» є:

Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

Робити короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контекстів.

Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

Демонструвати потрібні знання та розуміння сутності й змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Таким чином, у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: знати що таке демократія та її сутність, ідеали і принципи демократії, права і свободи людини, громадянське суспільство, розуміти роль держави за умов демократії, роль громадян у демократичному політичному процесі;

вміти на основі ґрунтовного фундаментального знання курсу, опанувати самостійний стиль мислення, формувати свою власну позицію, застосовувати набуті знання при аналізі загальних проблем сьогодення, розуміння суспільства як самоорганізованої системи.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теорія демократії

Тема 1. Предмет та завдання курсу Основи демократії. Предмет, метод, джерела, об'єкт та суб'єкти. Поняття й ознаки демократії. Функції і принципи демократії.

Тема 2. Форми та інститути демократії. Сутність народовладдя. Форми демократії. Інститути реалізації демократії. Демократія і самоврядування.

Тема 3. Права людини і громадянина. Ідеї прав людини в історії розвитку політичної думки. Теорія трьох поколінь прав людини. Основні права людини і громадянина. Міжнародні стандарти в області прав людини. Система основних прав і воль людини і громадянина. Система обов'язків людини і громадянина.

Тема 4. Механізм забезпечення прав людини. Соціально-правовий механізм забезпечення (реалізації, охорони і захисту) прав людини. Міжнародний захист прав людини.

Тема 5. Основні теорії демократії. Пролетарська (соціалістична) теорія демократії. Теорія «плюралістичної демократії». Теорія елітарної демократії. Теорія партисипаторної демократії. Теорія корпоративної демократії. Теорія «комп'ютерної демократії».

Тема 6. Типи та індекси демократії. Типології демократії. Моделі демократії Хелда. Індекси демократії.

Модуль 2. Демократія у політичному житті сучасного світу

Тема 7. Політичні режими та їх трансформація. Суть, структура та типологія політичних режимів. Демократичний політичний режим. Тоталітаризм – політичний феномен ХХ ст. Фашизм і комунізм як різновиди тоталітаризму. Ознаки тоталітарного режиму. Авторитаризм як недемократичний спосіб правління. Сутність, особливості та ознаки авторитарного режиму. Різновиди авторитаризму. Трансформація політичних режимів. Стадії демократичних перетворень.

Тема 8. Система державного правління в Україні. Процес становлення української незалежної демократичної держави. Конституційні засади розбудови системи державного правління в Україні. Основні положення Основного Закону України. Структура та повноваження Верховної Ради України. Конституційний статус Президента України. Кабінет Міністрів: процедура формування та повноваження. Судова влада. Система стримувань і противаг у структурі владної горизонталі. Особливості системи місцевого самоврядування.

Тема 9. Політичні партії як інститут демократичної системи. Політичні партії як суб'єкти політики. Суть та передумови виникнення політичних партій. Ознаки та функції політичних партій. Типологія політичних партій. Підходи до класифікації політичних партій. Різновиди політичних партій за місцем у спектрі політичних сил. Політичний рух: поняття, різновиди, етапи розвитку. Партійні системи. Альтернативні партійні системи. Неальтернативні партійні системи. Партійна система сучасної України.

Тема 10. Вибори як базовий атрибут демократії. Особливості демократичного інституту виборів. Суть, різновиди та функції виборів. Демократичні принципи виборів. Типологія та особливості основних виборчих систем. Суть, різновиди та особливості мажоритарної виборчої системи. Пропорційна виборча система, її переваги та недоліки. Особливості змішаної виборчої системи. Еволюція виборчої системи України.

Тема 11. Роль ЗМІ в демократичному процесі. Сутність та суспільне значення засобів масової комунікації. Політична відповідальність та функції засобів масової інформації в демократичному суспільстві. Форми власності та контроль за мас-медіа в умовах демократії. Свобода інформації та цензура в Україні. Вплив засобів масової інформації на політичні орієнтації.

Тема 12. Сучасний процес демократизації та його особливості в Україні. Хвилі глобального поширення демократії. Поняття демократичного переходу (транзиту). Особливість процесів лібералізації та демократизації в Україні.

Тема 13. Громадянське суспільство та громадянська думка. Інститути та функції громадянського суспільства. Моделі громадянського суспільства. Поняття і функції громадської думки.

Тема 14. Групові інтереси: інститути та інструменти їх захисту. Сутність і різновиди груп інтересів. Моделі групової політики. Особливості формування та захисту групових інтересів в Україні.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		о	л	п	лаб	інд		с.р.	о	л	п	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Модуль 1. Теорія демократії												
Тема 1. Предмет та завдання курсу Основи демократії.	2	2					2	2				
Тема 2. Форми та інститути демократії.	4	2	2				2	2				
Тема 3. Права людини і громадянина.	6	4	2				2		2			
Тема 4. Механізм забезпечення прав людини.	4	4										
Тема 5. Основні теорії демократії.	2	2					2	2				
Тема 6. Типи та індекси демократії.	4	2	2									
Разом за змістовим	22	16	6				8	6	2			

модулем 1												
Модуль 2. Демократія у політичному житті сучасного світу												
Тема 7. Політичні режими та їх трансформація.	2		2									
Тема 8. Система державного правління в Україні.	4		4									
Тема 9. Політичні партії як інститут демократичної системи.	4		4									
Тема 10. Вибори як базовий атрибут демократії.	2		2									
Тема 11. Роль ЗМІ в демократичному процесі.	2		2			2		2				
Тема 12. Сучасний процес демократизації та його особливості в Україні.	32	2				30	34					40
Тема 13. Громадянське суспільство та громадянська думка.	27	2				25	33					35
Тема 14. Групові інтереси: інститути та інструменти їх захисту.	25					25	33					35
Разом за змістовим модулем 2	88	4	14			80	102		2			110
Усього годин	120	20	20			80	120	6	4			110
Модуль 3												
ІНДЗ												
Усього годин	120	20	20			80	120	6	4			110

6. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	заочна
1.	Форми та інститути демократії.	2	
2.	Права людини і громадянина.	2	2
3.	Типи та індекси демократії.	2	
4.	Політичні режими та їх трансформація.	2	
5-6.	Система державного правління в Україні	4	
7-8.	Політичні партії як інститут демократичної системи.	4	
9.	Вибори як базовий атрибут демократії.	2	
10.	Роль ЗМІ в демократичному процесі.	2	2
Всього годин		20	4

7. Самостійна робота

Різновидами самостійної роботи є:

- вивчення лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання за відповідними темами окремих питань з навчальної дисципліни;
- робота з рекомендованою основною і додатковою літературою;
- підготовка доповідей, підготовка до обговорень за відповідними темами на семінарських заняттях;
- підготовка творчих робіт (есе, виступу на конференції та ін.);
- систематизація теоретичних та практичних знань перед колоквиумом та іспитом.

Контроль виконання самостійної роботи відбувається при обговореннях на семінарах, при написанні експрес-контрольних робіт, письмового екзаменаційного завдання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сучасний процес демократизації та його особливості в Україні	30	40
2	Громадянське суспільство та громадянська думка	25	35
3	Групові інтереси: інститути та інструменти їх захисту	25	35
Всього годин		80	110

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає підготовку реферату чи презентації на одну із запропонованих тем. Виконання ІНДЗ передбачає виявлення у студентів вміння опрацьовувати першоджерела, наукову літературу, визначати актуальність теми дослідження, ставити наукові завдання, робити бібліографічні огляди, самостійні висновки і теоретичні узагальнення, логічно викладати матеріал.

Наявність позитивних оцінок, отриманих студентом за індивідуальні завдання, є необхідною умовою допуску до семестрового контролю з даної дисципліни. Індивідуальні завдання виконуються самостійно і не входять у тижневе аудиторне навантаження студента. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких розробляється і затверджується завідувачем кафедри на початку семестру.

Теми ІНДЗ

1. Виникнення і зміст демократії.
2. Особливості сучасної демократії.
3. Аспекти і різновиди демократії.
4. «Природність демократії».
5. Передумови демократії.
6. Класифікація передумов демократії.
7. Економічні передумови демократії.
8. Соціокультурні передумови демократії.
9. Законодавча влада (призначення, структура і функції законодавчої влади).
10. Моделі організації і роботи законодавчої влади в розвинених демократіях.
11. Законодавча влада в Україні.
12. Виконавча влада (порівняльна характеристика моделей виконавчої влади, організація виконавчої влади в Україні).
13. Судова влада (роль судової влади в державі: судова влада в демократичних країнах, судова система в Україні).
14. Розвиток поглядів на місцеве самоврядування.
15. Типологія самоврядних систем.
16. Правові засади місцевого самоврядування.

17. Становлення системи місцевого самоврядування в Україні.
18. Роль політичних партій у розвитку демократії.
19. Статус і функції політичних партій у політичній системі України.
20. Представництво інтересів через посередництво партій в Україні.
21. Організаційні засади партійної діяльності та їх вплив на демократію.
22. Виборчі системи.
23. Виборчий процес: чинники та критерії демократичності.
24. Громадянин і виборча компанія.
25. Сутність та суспільне значення засобів масової комунікації.
26. Політична відповідальність та функції ЗМІ в демократичному суспільстві.
27. Форми власності та контроль за мас-медіа в умовах демократії.
28. Свобода інформації та цензура в Україні.
29. Вплив ЗМІ на політичні орієнтації.
30. Багатоманітність – невід’ємна властивість демократії.
31. Феномен націоналізму. Український націоналізм.
32. Проблема сумісності націоналізму та демократії.
33. Теорія групової політики.
34. Особливості формування груп інтересів у посткомуністичній Україні.
35. Поширення і «якість» демократії в сучасному світі.
36. Поняття, чинники та соціально-політичні наслідки глобалізації.
37. Теорія і практика сучасних переходів до демократії.
38. Особливості та перспективи демократичного переходу в Україні.
39. Розвиток демократії в історії України.
40. Проблеми розвитку демократії в сучасній Україні.
41. Конституція та її призначення.
42. Джерела українського конституціоналізму.
43. Конституція незалежної Української держави та її правовий захист.
44. Сучасне розуміння прав людини.
45. Механізми захисту прав і свобод людини в сучасному світі.
46. Історична еволюція громадянського суспільства та уявлень про нього.
47. Сутність та різновиди громадянського суспільства.
48. Моделі громадянських суспільств.
49. Розвиток громадянського суспільства в незалежній Україні.
50. Легітимність політичної влади.
51. Економічна роль держави у підтримці демократії.
52. Реформування державної власності й становлення ринкових відносин в Україні.
53. Моделі ринкової економіки та переходів до неї.
54. Демократія та соціальна політика.
55. Моделі соціальної політики в країнах заходу.
56. Соціальна політика та соціальна структура (стратифікація) України.
57. Формування нової моделі соціальної політики в Україні.
58. Інститути громадянського суспільства.
59. Громадські об’єднання та громадська залученість.
60. Роль громадян у демократизації суспільства.

9. Методи навчання

Відповідно до реалізації компетентнісного підходу в навчальному процесі передбачається використання активних та інтерактивних форм проведення занять (розбір конкретних ситуацій та ін.) у комбінації з позааудиторною роботою (участь у конференціях та круглих столах) з метою формування і розвитку особистісних якостей у студентів. При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування таких методик: проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах,

презентації, банки візуального супроводження, семінари-дискусії, кейс-метод, мозкові атаки. Використання зазначених навчальних технологій впливає на посилення здатності студентів до самостійності (формування власної точки зору з окремого питання чи проблеми) та групової роботи (здатність до соціальної інтеграції та до компромісу в прийнятті колективних рішень і при вирішенні конфліктів).

10. Методи контролю

Оцінювання знань студентів з навчальних дисциплін здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю (ПМК) і підсумкового контролю знань (іспиту).

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю і на іспиті.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Завданням іспиту є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, захисту лабораторних робіт, виступів на семінарських та практичних заняттях, експрес-контролю тощо, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних навчально-дослідних завдань (розрахунково-графічних робіт, рефератів тощо), контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом.

Модульний контроль є складовою поточного контролю і здійснюється в формі виконання студентом модульного контрольного завдання (контрольної роботи, тесту тощо) згідно затвердженого графіку.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершальних етапах.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та державну атестацію студента.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за семестр. Складання екзамену здійснюється під час екзаменаційної сесії відповідно до затвердженого в установленому порядку розкладу.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- систематичність та активність роботи на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання;
- виконання модульних (контрольних) завдань.

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях оцінці можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських і практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські (практичні) заняття; результати виконання і захисту практичних робіт, експрес-контролю тощо.

При контролі виконання завдань для самостійного опрацювання та індивідуального навчально-дослідного завдання оцінці можуть підлягати: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; проведення розрахунків; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, підготовка реферативних матеріалів з публікацій тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль, може проводитись у формі тестів, відповідей на теоретичні питання або розв'язання практичних завдань під час проведення контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань тощо.

Розподіл загальної кількості балів, за якими оцінюється вся поточна робота, форми проведення контрольних заходів та критерії їх оцінювання, визначаються робочими навчальними програмами і доводяться до відома студентів на початку семестру.

Студентам, які брали участь в позанавчальній науковій діяльності (в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, участь в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо і досягли значних результатів, можуть присуджуватись додаткові бали за результати поточного контролю з відповідної дисципліни.

Результати поточного контролю знань студентів вносяться до журналу обліку роботи академгрупи і враховуються при виставленні підсумкового балу за опанування дисципліни.

Відповідно до видів контролю набутих студентом знань та вмінь передбачається використання поточної, контрольної, підсумкової модульних оцінок, поточної семестрової, а також екзаменаційної (залікової) та підсумкової семестрової оцінок.

Поточна модульна оцінка складається з балів, які отримує студент за певну навчальну діяльність протягом засвоєння даного модуля – виконання та захист індивідуальних завдань (розрахунково-графічних робіт, рефератів тощо), лабораторних робіт, виступи на семінарських заняттях тощо.

Несвоєчасне виконання завдань поточного контролю враховується при їх оцінюванні.

Контрольна модульна оцінка визначається в балах за результатами контролю з даного модуля.

Перескладання контрольної модульної оцінки з метою її підвищення не дозволяється.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок з даного модуля.

Модуль зараховується студенту, якщо він успішно виконав передбачені в даному модулі всі види навчальної роботи та під час модульного контролю отримав позитивну контрольну модульну оцінку, а відтак, позитивну підсумкову модульну оцінку.

Перескладання позитивної підсумкової модульної оцінки з метою її підвищення не дозволяється.

Заборгованість з модуля повинна бути ліквідована студентом в позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля.

Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Поточна семестрова оцінка визначається в балах як сума підсумкових модульних оцінок, отриманих за засвоєння всіх модулів, враховуючи ІНДЗ.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Залік – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом знань теоретичного і практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни за навчальний семестр, який проводиться як контрольний захід.

Студент вважається допущеним до заліку з дисципліни, якщо він виконав завдання всіх практичних занять і успішно атестувався протягом семестру.

При оцінці знань студента враховується грамотність, логічність і чіткість відповіді, знання і вміння працювати з текстами.

Оцінка

90-100	Відмінно (5)	A excellent
--------	---------------------	--------------------

ставиться за умови, якщо :

- при відповіді студент повністю, творчо і грамотно розкриває питання, проявляє глибокі знання лекційного матеріалу, основної і додаткової літератури, передбаченою програмою дисципліни, на рівні творчого використання;

Оцінка

82-89	Добре (4)	B very good
75-81		C good

ставиться за умови, якщо :

- при відповіді студент грамотно розкриває питання, добре володіє теоретичним матеріалом, але допускає окремі неточності, порушує логічність; проявляє знання програмного матеріалу на рівні аналогічного відтворення;

Оцінка

67-74	Задовільно (3)	D satisfactory
60-66		E sufficient

ставиться за умови, якщо:

- при відповіді студент демонструє знання основного програмного матеріалу, але вони носять розрізнений характер; у відповіді відсутні висновки, мають місце неточності, помилки при відповіді на одне з питань при принципово правильній відповіді на інші питання на рівні репродуктивного відтворення;

Оцінка

35-59	Незадовільно (2) з правом перескладання	FX
-------	---	-----------

ставиться за умови, якщо:

- при відповіді студент непослідовно розкриває питання або не розкриває більшу їхню частину, допускає принципові помилки, які свідчать про незнання теоретичних положень дисципліни; рівень відповіді студента нижче репродуктивного відтворення.

Оцінка

34 і менше	Незадовільно (2) з обов'язковим повторним курсом	F fail
------------	--	---------------

виставляється при відмові студента від відповіді або якщо він за власним бажанням покинув аудиторію.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума	
ЗМ 1						ЗМ 2				Самостійна робота		10	15	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	см. р.	см. р.			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	10			

Розподіл балів, які отримують студенти (з. в.)

Поточне тестування та самостійна робота				ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
ЗМ1	ЗМ2	Самостійна робота		15	15	100
T1	T2	см. р.	см. р.			
10	10	20	20			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Основи демократії: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів/Авт.колектив: М.Бессонова, О.Бірюков, С.Бондарук та ін.; За заг. ред.. А.Колодій; М-во освіти і науки України, Ін-т вищої освіти АПН України, Укр.-канад. Проект «Демократична освіта», Інститут вищої освіти. К.: вид-во «Ай Бі», 2002. 684 с.
2. Бутейко А. Куди прямує Україна. К.: Вид. дім «Юридична книга», 2001. 56 с.
3. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості. Львів, 2000. 318 с.
4. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. К., 1991.
5. Давидова М. Соціально-екологічні права як критерій аналізу і класифікації сучасних демократичних держав // Право України. 2001. №8. С. 32–34.
6. Нагаєвський І. Історія української держави двадцятого століття. К., 1993.
7. Національна ідентичність: Хрестоматія. / Упоряд. Т.Воропай. Харків.: Крок, 2002. 316 с.
8. Погорілко В. Основні засади теорії безпосередньої демократії // Право України. 2001. №8. С. 26–32.
9. Права человека в современном мире (пособие для учителей и студентов). Донецк, 1995. 292 с.
10. Сербін Р. Діалектика державного суверенітету в епоху глобалізму // Право України. 2002. №12. С. 37–34.
11. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 472 с.

Додаткова

1. Бойчук М.А. Демократія як народовладдя: становлення та розвиток в Україні в період утвердження незалежності / Микола Бойчук. К. : Генеза, 2012. 238 с.
2. Виклик глобалізації / Збірка наук. праць. К.: Стило, 2001. 206 с.

3. Головатий М.Ф. Демократія: історія, теорія, практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та аспірантів-політологів / М. Ф. Головатий ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом (МАУП). К.: Персонал, 2011. 227 с.
4. Демократія. Вибори. ЗМІ : [посібник] / Human rights, Всеукр. громад. орг. "Демократична дія", Botschaft der Bubdersrepublik Deutschland (Kiew) ; за заг. ред. канд. політ. наук С. Ф. Джерджа. Київ : Синопис, 2012. 63 с.
5. Дікон Б., Халс М., Стабс П. Глобальна соціальна політика. Міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту / Пер. з англ. . ., Київ: Основи. 1999. 346 с.
6. Іщенко М.П. Основи демократії: навч.-метод. посіб. для студ. і слухачів магістратури держ. служби ден., заоч. та екстернат. форм навч. / Іщенко М. П., Гаман П. І., Іщенко О. М. ; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. 2-е вид., допов. Черкаси : [Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького], 2011. 231 с.
7. Кельзен Ганс Про сутність і цінність демократії [Текст] / Ганс Кельзен ; з нім. пер. Олександр Мокровольський. [Львів]: ВНТЛ-Класика, 2013. 139 с.
8. Крос К., Гакет Р. Політична комунікація і висвітлення новин у демократичних суспільствах: перспективи конкуренції / Пер. з англ.. Р.Ткачук. К.: «Основи», 2000. 96 с.
9. ЛеДюк Лоуренс, Учасницька демократія: референдуми у теорії та на практиці / Пер. з англ.. Р.Ткачук. Харків: Центр Освітніх Ініціатив, 2001. 96 с.
10. Мартин Г.-П., Шуманн Х. Западня глобалізації и атака на процветание и демократию. / Пер. с нем. М.: Изд. Дом Альпина, 2001. 33 с.
11. Митко А.М. Інформаційна демократія: реалії та виклики часу: монографія / А. М. Митко; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 399 с.
12. Навчаємо демократії: базові матеріали з питань освіти для демократ. громадянства та прав людини для вчителів / Рольф Голлоб [та ін.] ; ред.: Рольф Голлоб, Петер Крапф, Вільтруд Вайдінгер ; [пер. з англ. та адапт. Л. І. Парашенко ; заг. ред. укр. версії Н. Г. Протасова]. Київ : Основа : Вид. Ради Європи, 2011. 161 с.
13. Патнам Р.Д. та ін. Творення демократії: традиції громадської активності в сучасній Італії / Пер. з англ.. В. Ющенко.-К.: Видавництво С. Павличко «Основи», 2001.-№8.-С. 26-32.
14. Сартрі Дж. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів і результатів / Пер. з англ.. К.: АртЕк, 2001. 224 с.
15. Сміт Д. Роль законодавчої влади в ліберально-демократичних суспільствах / Пер. з англ.. Харків: Центр Освітніх Ініціатив, 2001. 104 с.
16. Соловйов С. Г. Проблеми розвитку електронної демократії в умовах модернізації державного управління України: наукова розробка / С. Г. Соловйов, В. Г. Даниленко. Київ : НАДУ, 2012. 68 с.
17. Сорос Дж. Криза глобального капіталізму: (Відкрите суспільство під загрозою) / Пер. з англ.. Р. Ткачук, А. Фролкін. К.: Основи, 1999. 259 с.
18. Толстоухов А.В. Багатолика демократія: монографія / А. В. Толстоухов, І. Г. Парапан, Ю. О. Мелков. К.: Парапан, 2011. 204 с.
19. Тоффлер Е. Третя хвиля / Пер. з англ.. А. Євса. К.: Вид. дом «Всесвіт», 2000. 480 с.
20. Шнеллінгер Л. Вільні та чесні вибори. Посібник для журналістів з покращення висвітлення виборів в умовах розвитку демократії. / Пер. з англ.. К.: USAID. 2002. 23 с.
21. Основи демократії / за ред. А. Колодій. К.: Ай Бі, 2004. 666 с.
22. Основи демократії. Кол. авт.: О. Ф. Філонов, В. М. Субботін, В. В. Пашутін, І. Я. Тодоров. К.: Знання, 2008. 215 с.

14. Інформаційні ресурси

Нормативна база: Конституція України. – К., 2012, Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України.

Фонди Національної наукової бібліотеки імені В.Вернадського НАН України, Наукової бібліотеки УДПУ імені Павла Тичини

Електронні ресурси:

- <http://zakon1.rada.gov.ua/>
- <http://epp.eurostat.ec.eu.int/>
- <http://www.viche.info/>
- <http://www.ukrterra.com.ua/>